

1. Identifiering av kemikalien, dess tillverkare, importör eller annan handelsidkare

Handelsnamn	Fordyn, H-Dynamit
Beredningens användningsändamål	Sprängämne för bergsbrytning
Tillverkare	OY FORCIT AB PB 19 FI-10901 HANGÖ FINLAND Tel. +358 (0) 207 440 400 Fax +358 (0) 207 440 225 E-mail: forcit@forcit.fi
Nödtelefonnummer	+358 (0)207 440 400

2. Farliga egenskaper

Blandningens klassifik	E; R2; T+; R26/27/28-33
Faror	Explosivt vid stöt, friktion, eld eller annan antändningsorsak. Mycket giftigt vid inandning, hudkontakt och förtäring. Kan ansamlas i kroppen och ge skador. Risk för kumulativa skador. Information angående giftighet gäller hantering av opatronerad produkt.

3. Sammansättning/information om beståndsdelar

Definition	Etylenglykoldinitratbaserat ammoniumnitratsprängämne
Farliga ämnen	Ammoniumnitrat, etylenglykoldinitrat, cellulosanitrat

Namn av ämnen:	Koncentration:	CAS-nr:	Farosymboler; R-fraser:
Ammoniumnitrat	50-60 %	6484-52-2	O; R5-9
Etylenglykoldinitrat	17-25 %	628-96-6	E, T+; R2-26/27/28-33
Cellulosanitrat	< 2 %	9004-70-0	F; R11

4. Anvisningar för första hjälp

Inandning	Frisk luft och vila, skölj mun och näsa med vatten. Om patienten är medvetslös bör han hållas och transporteras i sidoläge. Om andningen upphör, ge konstgjord andning. Läkarevård är nödvändig om patienten har symptom såsom irritation i andningsorganen på grund av inandning av damm, ånga eller rökgaser. Symptom kan uppkomma försenade. Patienten måste vara under uppsikt i minst 48 timmars tid.
Hud	Kontaminerade kläder och skor avlägsnas omedelbart. Tvätta huden med tvål och vatten. Uppsök läkare vid behov.
Ögon	Spola rikligt med vatten (minst 15 min.). Uppsök läkare.
Förtäring	Drick rikligt med vatten och försök framkalla kräkning. Uppsök läkare.

5. Anvisningar i händelse av eldsvåda

Allmänt	Bör på alla sätt förhindras att eldsvådan sprider sej till produkten. Om sprängämnet är i fara att antändas eller brinner: Explosionsrisk, inga släckningsförsök. Bör arrangeras tillräcklig evakuering och meddela näromgivningen om explosionsfaran.
Särskilda exponeringsrisker vid brand	Vid brand eller vid upphettning kan bildas nitrösa gaser, ammoniak och kolmonoxid. Explosionsrisk, risk för lungödem

6. Anvisningar i händelse av oavsiktliga utsläpp

Förebyggande av personskador	Undvik direkt kontakt med opatronerad produkt. Använd skyddshandskar och skyddskläder. Använd helskyddsmask vid behov, dammfilter P2.
Förebyggande av miljöskador	Får inte hållas i avlopp, i jord eller i vattensystem.
Rengöringsanvisningar	Samla söndriga patroner för hand och rester av sprängämnesmassan med lämpliga gnistfria arbetsredskap. Förvara resterna i märkta behållare som kan förslutas. Destruering enligt myndigheternas krav.

7. Hantering och lagring

Hantering	Ombesörj tillräcklig luftkonditionering. Isoleras från tändkällor och heta ytor. Tobaksrökning förbjuden. Undvik mekanisk belastning och använd gnistfria arbetsredskap.
------------------	--

Lagring	Förvaras torrt och svalt (rekommenderad temperatur < 25°C) i låst utrymme.
Speciella användningssätt	Vid hantering och lagring bör nationella förordningar följas.

8. Begränsning av exponering samt personlig skyddsutrustning

Gränsvärden	Etylenglykoldinitrat: HTP värden: 8 h: 0,1 ppm, 0,63 mg/m ³ 15 min: 0,3 ppm, 1,9 mg/m ³
Begränsning av exponering	Om överskridande av HTP-värde inte kan undvikas bör helskyddsmask med dammfilter P2 användas. Användning av skyddshandskar eller skyddsglas är inte nödvändig om produkten är patronerad eller förpackad. Tvätta alltid händerna före pauser och då arbetsdagen är slut.
Personlig skyddsutrustning	Allmänna skydds- och hygienåtgärder bör iakttas

9. Fysikaliska och kemiska egenskaper

Form	Plastisk massa, patronerad i vaxpapper eller plastslang
Färg	Gulaktig
Lukt	Stark, typisk lukt
Smältpunkt	Sönderfaller före smältning
Sönderfallstemperatur	Börjar i 160 °C (BAM)
Explosionsfara	Hårt slag, friktion eller upphettning, speciellt >200°C med inneslutning
Relativ täthet	1,4-1,5 kg/dm ³ (20 °C)
Löslighet	Vattenlöslighet: ammoniumnitrat är vattenlöslig Fettlöslighet: löslig (etylenglykoldinitrat)

10. Stabilitet och reaktivitet

Omständigheter som skall undvikas	Hårda slag, friktion, eld eller annan antändningsorsak.
Material som skall undvikas	Starka baser och syror. Främmande material får inte komma i kontakt med produkten.
Farliga sönderfallsprodukter	Kolmonoxid, nitrösa gaser och ammoniak.

11. Uppgifter som rör inverkan på hälsa

Akut toxicitet	Etylenglykoldinitrat: LD ₅₀ oralt, rått: 616 mg/kg LD _{Lo} subkutant, katt: 50 mg/kg
Erfarenhetsmässig kunskap om inverkan på människor	Opatronerad produkt är giftig vid inandning, hudkontakt och förtäring. Produkten kan absorberas genom huden. Inandning, kontakt med huden och förtäring förorsakar utvidgning av blodkärlen och sänkning av blodtrycket. Symptom kan vara huvudvärk och yrsel.

12. Uppgifter om kemikalens farlighet för miljön

Ekotoxicitet	Opatronerad massa är giftig för vattenorganismer.
Rörlighet	Vattenlösliga nitrater kan förorena grundvatten
Persistens och nedbrytbarhet	Ammoniumnitrat sönderfaller helt i naturen. Etylenglykoldinitrat sönderfaller långsamt i naturen.
Bioaccumulering	Ammoniumnitrat bioaccumulerar inte. Etylenglykoldinitrat: inga data

13. Avfallshantering

Destruktion	Rester och förpackningar kontaminerade med sprängämne bör förstöras enligt nationella förordningar. Kontaminerade tomma förpackningar bör behandlas lika som om de skulle innehålla sprängämne.
--------------------	---

14. Transportuppgifter

UN - nummer	0081
Förpackningsgrupp	-
Förpackningssätt	P116
ADR/RID - klass	1
Transportklass	1.1D
Benämning enligt fraktsedeln	BLANDSPRÄNGÄMNE, TYP A (Fordyn / H-dynamit)
IMDG - klass	1.1D
EMS - nummer	F-B, S-Y
ICAO/IATA - klass	Lufttransport förbjuden

15. Bestämmelser om kemikalier

Märkning och etikett	Förpackningen är märkt enligt trafikministeriets direktiv.
Special kriterier gällande produkten	För bruk, transport och lagring finns speciallagstiftning som bör följas.

16. Övriga uppgifter

R-fraser	R2: Explosivt vid stöt, friktion, eld eller annan antändningsorsak. R5: Explosivt vid uppvärmning R9: Explosivt vid blandning med brännbart material R11: Mycket brandfarligt R26/27/28: Mycket giftigt vid inandning, hudkontakt och förtäring. R33: Kan ansamlas i kroppen och ge skador.
Begränsningar av användning	Om produkten används till ändamål som avviker från rekommendationerna i produktdatabladet bör lämpligheten kontrolleras med OY FORCIT AB:s tekniska kundservice.
Övriga uppgifter	Produktdatablad finns att få från OY FORCIT AB. (övrig information www.forcit.fi) Ovannämnda uppgifter och synpunkter motsvarar våra bästa kunskaper vid tidpunkten för datumet på detta skyddsinformationsblad. Detta garanterar dock inga bestämda produkttegenskaper eller användningsändamål. Eftersom vi ej kan kontrollera hur denna information eller hur denna produkt används är det användaren som ansvarar för säkra förhållanden vid användning av produkten. Detta skyddsinformationsblad saknar underskrift eftersom det är i elektronisk form. Tilläggsinformation fås vid behov av: Se punkt 01